

Quản lý hoạt động dạy học môn Giáo dục Quốc phòng và an ninh tại các trường trung học phổ thông trên địa bàn huyện Phú Lộc và Phú Vang, tỉnh Thừa Thiên Huế

Đậu Bá Đức*

*Trung tâm GDQP- AN, Đại học Huế

Received: 2/12/2024; Accepted: 12/12/2024; Published: 26/12/2024

Abstract: National defense and security education for students is a very important task that has been included in the General Education program and is an official and mandatory subject in high schools. This article presents measures to manage teaching activities of National Defense and Security Education at high schools in Phu Loc and Phu Vang Districts, Thua Thien Hue Province

Keywords: Measure, National defense and security education, high school, Phu Loc District, Phu Vang District

1. Mở đầu

Giáo dục quốc phòng và an ninh (GDQPAN) cho toàn dân nói chung, cho học sinh, sinh viên (HSSV) nói riêng là một nội dung quan trọng của nhiệm vụ xây dựng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Hiện nay yêu cầu mới về nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc và đổi mới giáo dục đòi hỏi phải gắn kết chặt chẽ quá trình GD-ĐT với việc thực hiện nhiệm vụ QP-AN, nhằm tăng cường tính hiệu quả trong việc thực hiện hai nhiệm vụ chiến lược. Thực hiện tốt công tác quốc phòng, trong đó có nhiệm vụ GDQPAN cho HS ở các trường trung học phổ thông (THPT). Thời gian qua, các trường THPT, môn GDQP-AN đã góp phần tích cực, hiệu quả trong việc hình thành nhân cách người học. Mặc dù đã có những đổi mới về nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức dạy học nhưng dạy học môn GDQPAN trong các nhà trường vẫn còn tồn tại nhiều hạn chế, bất cập. Chất lượng dạy học môn GDQPAN chưa cao, Đội ngũ giáo viên (ĐNGV) giảng dạy môn GDQPAN còn thiếu, chưa được bồi dưỡng kiến thức và kỹ năng nên nhiều GV chưa đáp ứng được yêu cầu dạy học bộ môn; các biện pháp quản lý DH môn GDQPAN còn kém hiệu quả, CSVC phục vụ cho dạy học môn GDQPAN còn thiếu; HS còn xem nhẹ môn học, chưa có ý thức trong học tập môn GDQPAN. Vì vậy nghiên cứu biện pháp quản lý HDDH môn GDQP-AN tại các trường THPT huyện Phú Vang và huyện Phú Lộc, tỉnh Thừa Thiên Huế là rất cần thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Mục tiêu, yêu cầu cần đạt của môn GDQP và AN

Mục tiêu Theo Chương trình môn GDQP-AN

cấp trung học phổ thông (Thông tư số 46 /2020/TT-BGDĐT ngày 24 tháng 11 năm 2020) khẳng định chương trình môn GDQP-AN giúp HS phát triển các phẩm chất: yêu nước, nhân ái, trung thực, trách nhiệm; giáo dục tình yêu quê hương đất nước, tinh thần nhân ái, nhân văn, ý thức trách nhiệm của công dân trong công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, bảo đảm an ninh, an toàn và trật tự xã hội, sẵn sàng bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Góp phần phát triển ở học sinh các năng lực chung: năng lực tự chủ, tự học; năng lực hợp tác; năng lực giải quyết vấn đề sáng tạo thông qua các năng lực chuyên biệt như: năng lực nhận thức về các vấn đề quốc phòng, an ninh; năng lực vận dụng các kiến thức, kỹ năng đã học vào cuộc sống

2.2. Biện pháp quản lý HĐ DH môn GDQP-AN tại các trường THPT trên địa bàn huyện Phú Lộc và Phú Vang, tỉnh Thừa Thiên Huế

2.2.1. Nâng cao nhận thức cho đội ngũ CBQL, GV về dạy học môn GDQP- AN

Biện pháp này nhằm là tác động đến nhận thức của CBQL và GV giúp họ hiểu rõ vai trò và mục tiêu của môn GDQPAN trong giảng dạy ở trường THPT.

Nội dung và tổ chức thực hiện

> Tổ chức học tập, nghiên cứu các văn bản quy phạm pháp luật về dạy học môn GDQP và AN trong trường THPT. Đội ngũ CBQL và GV, cần thực hiện các biện pháp đồng bộ nhằm tổ chức học tập và nghiên cứu các văn bản quy phạm pháp luật về dạy học môn này. Tổ chức bồi dưỡng, tập huấn cho CBQL và GV: Học tập, quán triệt các chủ trương, chính sách, DH môn GDQP-AN cho HS.

> Tổ chức sơ tổng kết, hội thảo, tọa đàm về về

dạy học môn GDQP và AN trong trường THPT: Hiệu trưởng và CBQL cần thực hiện các biện pháp đồng bộ nhằm theo dõi, kiểm tra và thúc đẩy việc thực hiện các quy định,

CBQL, GV thực hiện đúng và đủ các quy định, CBQL nên đôn đốc, nhắc nhở thường xuyên qua các cuộc trao đổi trực tiếp, phiếu lấy ý kiến hoặc các hình thức giám sát khác. Giáo viên nâng cao ý thức thực hiện các quy định và văn bản pháp lý. Triển khai các văn bản, chỉ đạo một cách thống nhất: Các văn bản cần được gửi tới từng CBQL, GV qua nhiều hình thức như email, in tài liệu phát cho từng tổ, bộ phận chuyên môn hoặc qua các hệ thống quản lý nội bộ của nhà trường. Điều này giúp đảm bảo mọi cá nhân đều nắm bắt được thông tin kịp thời và đầy đủ. Tổ chức các buổi nghiên cứu, thảo luận GDQPAN.

2.2.2. *Đổi mới hình thức chỉ đạo HĐDH môn GDQP-AN*

Biện pháp này nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ trong tổ chức, triển khai các HĐ DH môn GDQPAN.

Nội dung và tổ chức thực hiện

Các trường THPT thống nhất mục tiêu giáo dục, nội dung KHDH môn GDQP và AN từ đầu năm học. Việc thống nhất mục tiêu giáo dục và nội dung KHDH môn GDQPAN từ đầu năm học là một bước quan trọng để đảm bảo chất lượng giảng dạy và học tập. Dưới đây là một số yêu cầu giúp thống nhất mục tiêu giáo dục và nội dung KHDH môn GDQPAN từ đầu năm học.

Cung cấp cho HS kiến thức cơ bản về QP, AN và kỹ năng cần thiết để bảo vệ Tổ quốc, đảm bảo an ninh trật tự xã hội.

Xác định mục tiêu cụ thể: Tăng cường nhận thức về tầm quan trọng của QP-AN đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ đất nước.

Rèn luyện kỹ năng quân sự cơ bản như sử dụng vũ khí, kỹ năng sinh tồn, cứu thương, phòng chống cháy nổ, cứu hộ cứu nạn.

Phát triển ý thức trách nhiệm của công dân đối với an ninh trật tự xã hội. Giáo viên cần căn cứ vào chương trình môn học GDQPAN để xây dựng KHDH rõ ràng, phân bổ thời gian hợp lý cho các nội dung lý thuyết và thực hành. Phân công các chủ đề, bài học cụ thể: Các chủ đề trong môn học phải được phân bổ theo đúng yêu cầu của Bộ Giáo dục và Đào tạo, ví dụ như các bài về lịch sử quốc phòng, các bài về kỹ thuật quân sự, các bài về an ninh quốc gia. Cần có sự kết hợp hợp lý giữa giảng dạy lý thuyết (về các chủ trương, chính sách quốc phòng, an ninh) và thực

hành (rèn luyện kỹ năng quân sự cơ bản). Đào tạo mô phỏng và thực tế: Sử dụng các tình huống mô phỏng, các bài tập thực tế để HS có thể áp dụng kiến thức vào thực tiễn. Sử dụng phương tiện hỗ trợ dạy học: Đảm bảo sử dụng các công cụ học tập, thiết bị dạy học như mô hình, video, tài liệu hỗ trợ giúp HS dễ tiếp thu. Tổ chức các hoạt động ngoại khóa và thực tế: tổ chức các hoạt động ngoại khóa, tham quan các đơn vị quân đội, công an để HS có cơ hội trải nghiệm thực tế và nâng cao nhận thức. Tổ chức các buổi học thực hành tại trường.

➤ Phân công nhận sự, xác định rõ trách nhiệm và tạo cơ chế phối hợp rõ ràng trong triển dạy học môn GDQP và AN. Mỗi cá nhân trong ĐNGV và CBQL cần hiểu rõ vai trò và nhiệm vụ của mình.

➤ Chỉ đạo tổ chức sinh hoạt chuyên môn về dạy học môn GDQP và AN

Chỉ đạo XDKH sinh hoạt chuyên môn rõ ràng, chi tiết. Cần xác định rõ mục tiêu, nội dung, phương pháp, thời gian và đối tượng tham gia. Cần chuẩn bị các chủ đề phù hợp với yêu cầu của môn học và tình hình thực tế. Chỉ đạo xây dựng lịch sinh hoạt chuyên môn định kỳ, ví dụ mỗi tháng một lần hoặc theo kỳ học, để giáo viên có thể thảo luận và chia sẻ kinh nghiệm về giảng dạy, giải quyết các vấn đề gặp phải trong quá trình giảng dạy GDQP-AN. Chỉ đạo mời chuyên gia, giảng viên có kinh nghiệm trong lĩnh vực GDQPAN: Tổ chức các buổi sinh hoạt chuyên môn mời các chuyên gia hoặc giảng viên đã có nhiều kinh nghiệm về GDQP-AN đến chia sẻ kiến thức, phương pháp giảng dạy hiệu quả. Tạo cơ hội cho GV chia sẻ kinh nghiệm: Khuyến khích các GV GDQP-AN chia sẻ những phương pháp, kỹ năng giảng dạy thành công và giải quyết các tình huống trong lớp học. Chỉ đạo, khuyến khích GV sử dụng các phần mềm, ứng dụng mô phỏng tình huống, video, hình ảnh minh họa để dạy HS về các chiến thuật quân sự, kỹ năng tự vệ, bảo vệ an ninh.

2.2.3. *Tăng cường bồi dưỡng về chuyên môn nghiệp vụ cho ĐNGV dạy học môn GDQP và AN*

Biện pháp này nhằm giúp ĐNGV có kiến thức chuyên sâu, kỹ năng sư phạm vững vàng, đáp ứng yêu cầu giảng dạy môn GDQP-AN.

Nội dung và tổ chức thực hiện

XDKH bồi dưỡng thường xuyên, định kì, phù hợp với điều kiện của nhà trường và ĐNGV.

XDKH bồi dưỡng thường xuyên, định kỳ cho giáo viên dạy môn GDQP-AN ở các trường THPT trên địa bàn hai huyện.

Tổ chức khảo sát để đánh giá kiến thức, kỹ năng

của ĐNGV dạy môn GDQP-AN. Điều này giúp xác định các lĩnh vực mà giáo viên cần bồi dưỡng thêm, từ kiến thức chuyên môn đến phương pháp giảng dạy. Xác định yêu cầu bồi dưỡng theo cấp độ: Cần phân loại giáo viên theo các cấp độ (mới vào nghề, giáo viên đã có kinh nghiệm, giáo viên có chuyên môn cao) để có kế hoạch bồi dưỡng phù hợp.

Tổ chức các lớp học về kiến thức cơ bản và chuyên sâu về GDQP-AN. Những lớp học này có thể được thực hiện bởi các chuyên gia, giảng viên có kinh nghiệm từ các trường đại học, học viện quân đội hoặc các trung tâm đào tạo. Thường xuyên tổ chức các buổi hội thảo, tập huấn để giáo viên được cập nhật những thông tin mới nhất về các chính sách, quy định, tình hình quốc phòng an ninh trong nước và quốc tế.

Tổ chức các lớp bồi dưỡng PPDH tích cực, PPDH thông qua hoạt động thực tế, mô phỏng các tình huống trong môn học.

Tổ chức các khóa học online, các buổi hội thảo trực tuyến để giáo viên có thể học tập mọi lúc, mọi nơi, đặc biệt là trong thời gian giãn cách hoặc khi giáo viên có lịch công tác dày đặc. Xây dựng hệ thống quản lý học tập (LMS): Thiết lập các nền tảng học tập trực tuyến, nơi giáo viên có thể tiếp cận tài liệu, tham gia thảo luận, làm bài tập, kiểm tra kiến thức, và nhận phản hồi từ chuyên gia. Khuyến khích giáo viên tự nghiên cứu, học hỏi: Cung cấp các nguồn tài liệu học tập như sách, bài viết nghiên cứu chuyên sâu, video hướng dẫn để giáo viên có thể tự nghiên cứu và nâng cao kiến thức chuyên môn. Khuyến khích giáo viên sáng tạo trong việc thiết kế bài giảng,

2.2.4. Tăng cường các điều kiện hỗ trợ dạy học môn GDQP-AN.

Biện pháp này nhằm nâng cao chất lượng dạy và học môn GDQPAN tại các trường THPT, qua đó góp phần nâng cao nhận thức và trách nhiệm của HS đối với GDQP-AN.

Nội dung và tổ chức thực hiện

Tăng cường các điều kiện hỗ trợ, phục vụ tổ chức HĐ DH môn GDQP-AN ở các trường THPT trên địa bàn huyện Phú Vang và Phú Lộc, tỉnh Thừa Thiên Huế

Trang bị đầy đủ CSVC, trang thiết bị kỹ thuật phục vụ dạy học môn GDQP và AN trên cơ sở tận dụng nguồn lực tại chỗ

Các trường rà soát, đánh giá kỹ lưỡng về tình hình CSVC, trang thiết bị phục vụ cho dạy học môn GDQP-AN.

Xác định rõ những trang thiết bị cần đầu tư, nâng

cấp, hoặc cải tạo. Tận dụng CSVC sẵn có của địa phương.

Các trường có thể phối hợp với các cơ quan, đơn vị quân đội, công an trên địa bàn để mượn hoặc chia sẻ CSVC và trang thiết bị DH, sân bãi hoặc khu vực trống trong trường để tổ chức các hoạt động ngoại khóa hoặc huấn luyện thực hành.

Tổ chức các lớp đào tạo, bồi dưỡng cho giáo viên môn GDQP-AN về sử dụng các thiết bị, trang bị kỹ thuật hiện có hiệu quả. Các giáo viên cần được huấn luyện để khai thác tốt các tài nguyên tại chỗ và áp dụng các PPDH sáng tạo, hiệu quả. Khuyến khích GV sáng tạo các PPDH kết hợp với sử dụng các công nghệ mới, phần mềm hỗ trợ giảng dạy, hoặc các mô hình mô phỏng thực tế.

Các trường có thể tổ chức các buổi giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm giữa các trường trong huyện để học hỏi kinh nghiệm trong việc sử dụng CSVC và trang thiết bị phục vụ dạy học. Các trường có thể kết hợp với các trường cao đẳng, đại học trong vùng để tận dụng CSVC và nguồn lực của các trường này.

Sử dụng các phần mềm, ứng dụng trực tuyến để hỗ trợ DH như các phần mềm mô phỏng quân sự, huấn luyện kỹ năng chiến thuật qua mạng. Đưa các video, tài liệu giảng dạy về GDQP-AN lên nền tảng học trực tuyến, giúp HS dễ dàng tiếp cận với kiến thức bổ sung và tài liệu tham khảo. Đề xuất sử dụng ngân sách từ các chương trình giáo dục quốc gia hoặc từ nguồn đóng góp của phụ huynh và cộng đồng để nâng cấp trang thiết bị cho môn học GDQPAN. Cập nhật, nâng cấp các công cụ học tập như máy tính, bảng tương tác, các thiết bị dạy học hiện đại nhằm đáp ứng yêu cầu giảng dạy và học tập ngày càng cao. Khuyến khích GV và HS phát triển các sáng kiến cải tiến phương tiện dạy học hoặc cải tạo, tái sử dụng trang thiết bị cũ. Tổ chức các cuộc thi, hội thi sáng tạo khoa học kỹ thuật trong trường, khuyến khích HS tìm ra các giải pháp sáng tạo trong việc sử dụng CSVC. Duy trì đảm bảo việc sử dụng và bảo quản tốt CSVC, trang thiết bị phục vụ dạy học môn GDQP và AN

XDKH kiểm tra, đánh giá tình trạng của CSVC và trang thiết bị ít nhất mỗi quý một lần.

2.2.5. Đổi mới, đánh giá quá trình thực hiện và kết quả dạy học môn GDQP-AN. Biện pháp nhằm đánh giá GDQP-AN Đảm bảo sự công bằng và khách quan trong đánh giá.

Nội dung và tổ chức thực hiện

XDKH đánh giá HĐDH môn GDQP và AN cho HS THOT

Xác định rõ ràng mục tiêu đánh giá của môn GDQP&AN đối với HS, bao gồm cả kiến thức, kỹ năng và thái độ. Mục tiêu đánh giá phải phù hợp với chương trình giảng dạy và yêu cầu của Bộ Giáo dục và Đào tạo. CBQL cần giám sát chặt chẽ việc thực hiện kế hoạch đánh giá, đảm bảo các giáo viên thực hiện đúng theo kế hoạch và tiêu chí đề ra. Nếu phát hiện các vấn đề trong quá trình đánh giá, CBQL điều chỉnh kế hoạch sao cho phù hợp và hiệu quả. Xây dựng tiêu chí kiểm tra, đánh giá HĐDH môn GDQP và AN. Kiểm tra kế hoạch giảng dạy: Giáo viên cần có kế hoạch giảng dạy rõ ràng, chi tiết cho từng môn học, mỗi bài học. Kiểm tra KHDH của giáo viên có đầy đủ các mục tiêu cụ thể, phương pháp giảng dạy, tài liệu hỗ trợ, hoạt động HS và cách thức đánh giá HS hay không. Đánh giá việc thực hiện kế hoạch giảng dạy: So sánh kế hoạch với thực tế giảng dạy để xem GV có thực hiện đúng kế hoạch, điều chỉnh linh hoạt khi cần thiết, và đáp ứng được yêu cầu học tập của HS hay không.

3. Kết luận

Trên cơ sở lý luận và thực tiễn Bài viết đề xuất 5 biện pháp quản lý HĐDH môn GDQPAN dựa

trên. Mỗi biện pháp nêu rõ mục tiêu, xác định được nội dung và cách thức thực hiện. Là bản đề cương để CBQL, GV thực hiện chương trình giảng dạy. 5 biện pháp được khảo nghiệm theo quy trình và kết quả là các biện pháp có tính khả thi và tính cần thiết cao, có thể đưa vào thực tế để quản lý HĐDH môn GDQPAN.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo, Thông tư số 22/2021/TT-BGDĐT ngày 20/07/2021 quy định việc miễn học môn GDQP và AN của HS. Hà Nội
2. Chính phủ (2001) *Nghị định 15/NĐCP ngày 01/05/2001 của Chính phủ về GDQP*. Hà Nội
3. Nguyễn Hữu Công (2023), *Quản lý hoạt động giảng dạy môn GDQP-AN cho HS ở các trường THPT huyện Tam Bình, tỉnh Vĩnh Long*, luận văn thạc sĩ
4. Phạm Quang Hưng (2014), *Quản lý HĐDH môn GDQP-AN cho sinh viên Trường cao đẳng Hải Dương*, Luận văn thạc sĩ.
5. Nguyễn Văn Hùng (2017), *Quản lý HĐDH môn GDQP-AN tại trường Đại học kinh tế Quốc dân*, Luận văn thạc sĩ

Lý luận về quản lý xây dựng văn hóa ứng xử... (tiếp theo trang 395)

Sự phối hợp của các lực lượng xã hội: Để xây dựng thành công VHUX trong môi trường học đường, cần có sự phối hợp chặt chẽ không chỉ từ các thành phần nội bộ như đội ngũ GV, cán bộ nhân viên và HS, mà còn cần huy động sự tham gia tích cực của cộng đồng địa phương.

3. Kết luận

Đối với các trường THCS, xây dựng VHUX đóng vai trò quan trọng trong việc thiết lập những quy chuẩn xã hội, giúp định hướng thái độ và hành vi của HS trong các tình huống giao tiếp với chính mình, với người xung quanh và với môi trường sống.

Trong trường THCS, việc điều hành xây dựng VHUX đòi hỏi một quá trình tác động có chủ đích và hệ thống từ ban lãnh đạo nhà trường. Quá trình này hướng đến việc xây dựng, duy trì và phát triển các giá trị cả về mặt vật chất lẫn tinh thần, nhằm thực hiện mục tiêu giáo dục và tạo nền tảng cho thế hệ tương lai.

Có nhiều yếu tố thuộc ảnh hưởng đến xây dựng VHUX ở các trường THCS, bao gồm: Giáo viên chủ nhiệm và GV bộ môn; Tập thể HS; Chi đoàn nhà trường; Các quy định của Nhà nước, của Bộ GD &

ĐT; Sự quan tâm của Sở GD &ĐT và Phòng GD &ĐT; Cơ sở vật chất của nhà trường; truyền thống văn hóa của nhà trường; Gia đình HS (Ông bà, cha mẹ); Sự phối hợp của các lực lượng xã hội có ảnh hưởng tới quản lý xây dựng VHNT...

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2010), *“Chuyên đề văn hóa nhà trường” Hội thảo tập huấn GV nguồn chương trình bồi dưỡng Hiệu trưởng trường phổ thông theo hình thức liên kết giữa 2 chính phủ Việt Nam - Singapore*.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2019), *Thông tư số: 06/2019/TT-BGDĐT, Quy định quy tắc ứng xử trong cơ sở GDMN, cơ sở GDPT, cơ sở GDTX*
3. Nguyễn Việt Chúc (chủ biên) (2002), *Văn hóa ứng xử của người Hà Nội với môi trường thiên nhiên*, Viện văn hóa và NXB Văn hóa - Thông tin, Hà Nội.
4. Nguyễn Thị Ngọc Dung, (2019), *Một số vấn đề lý luận về giáo dục VHUX cho HS ở trường tiểu học*, Tạp chí Giáo dục, số 462, kì 2 tháng 9, tr.19-23.
5. Nguyễn Thị Thuý Dung, (2020), *Quản lý quá trình xây dựng văn hóa trường đại học*, Tạp chí Khoa học giáo dục Việt Nam, Số 02, tháng 02/2018.